

Обраћање високог представника и специјалног представника ЕУ Валентина Инцка на конференцији коју организује Централна изборна комисија БиХ поводом обиљежавања Међ#10

Демократска друштва не функционишу на 'аутоматском пилоту'

Даме и господо,

Централна изборна комисија је институција БиХ која функционише. Ова Комисија је надзирала низ ефикасно вођених избора, и тиме одиграла кључну улогу у одржавању интегритета демократије у Босни и Херцеговини. Она и даље мора играти ову улогу, а сваком покушају да се врши утицај или контрола над Централном изборном комисијом се мора снажно супротставити.

Демократска друштва не функционишу на аутоматском пилоту. Она се морају заштитити и одбранити кроз одлучну и активну подршку грађана.

Заједничка нит у искуству земаља које су прошле процес транзиције са ауторитарног на демократски режим јесте да овај процес укључује промјену која се не зауставља на писању устава и доношењу закона.

Она захтијева промјену грађанске свијести, као и промјену у

начину на који грађани схватају право на стицање и вршење власти.

Ова промјена начина размишљања још увијек није потпуна у Босни и Херцеговини.

И због тога што није потпуна, демократија у овој земљи остаје изазов.

Међу грађанима влада разумљива фрустрација због брзог ширења незапослености и сиромаштва. Међутим, влада и осјећај да политички лидери који управљају овом кризом нису истински одговорни према грађанима.

Једно је сигурно. Политичари у овој земљи треба да се више фокусирају на економију, а мање на историју.

Неке од већих странака у БиХ су недавно предложиле промјене изборног система које би у ствари *умањиле* демократско изражавање, те учиниле овај систем *мање* досљедним европским стандардима. Ова иницијатива би уклонила либералне одредбе из изборног закона и поново потврдила контролу политичких странака.

Ово би проширило јаз између грађана и њихових представника. Чињеница да су ови приједлози одбијени је позитивна – али грађани морају и даље остати опрезни и одбацити сваки будући покушај политичких странака да измијене овај систем како би га прилагодили себи.

Проблем је у томе што се многи људи унутар политичких структура у БиХ још увијек нису психолошки прилагодили концепту живота и дјеловања у демократском систему.

Још увијек нису спознали да немају природно право да буду на власти, а нарочито немају природно право да ту власт чувају за себе.

Власт им је дата само на пробни период, од стране изборног тијела.

Ефикасна и у потпуности независна Централна изборна комисија представља гаранцију да оно што је дато може бити и одузето.

Стога је од кључног значаја да Централна изборна комисија остане у потпуности и транспарентно независна од политичког утицаја или контроле.

Демократија у Босни и Херцеговини је неоспорна и о томе се не може расправљати – људи имају права и политичке структуре не могу нарушавати та права.

Као што сам раније рекао, демократијом се не може управљати помоћу аутоматског пилота – она се мора бранити. Она се мора унапређивати и јачати. Ово је *активан* процес. У том погледу, изузетно је охрабрујуће видјети да су многе организације цивилног друштва подигле свој глас против регресивног покушаја да се измијени изборни закон.

Странке које желе да остану на власти могу ово остварити – и то не мијењањем изборног система, већ доношењем закона и спровођењем стратегија које ће окончати економску кризу и вратити Босну и Херцеговину на пут ка Европи.

Све ово се може остварити прије октобра.

Као и у другим демократским друштвима, изборни систем често не представља проблем. Проблем је у људима који буду изабрани – и сваке четири године грађани имају шансу да то поправе. Грађани Босне и Херцеговине заслужују политичаре који ће водити рачуна о економији, промовисати независне, функционалне и ефикасне институције које ће се борити против корупције и организованог криминала, укратко, оне који ће интересе грађана ставити на прво мјесто.

Хвала.